

**CURTEA SUPRĂMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

30 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:

președinte
judecători

**TOMA Nadejda
CATAN Liliana
GUZUN Ion
BOICO Victor
PLĂMĂDEALĂ Ghenadie**

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2021, de către inculpata

Șchircă Svetlana XXXXX, născută la XXXXX,
originară din XXXXX și domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 21.03.2017 – 01.08.2019;

Instanța de apel: 04.09.2019 – 30.11.2021;

Instanța de recurs: 04.03.2022 – 30.05.2022.

Asupra recursul ordinar declarat, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 01 august 2019, Șchircă Svetlana a fost achitată de învinuirea adusă în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

A fost încetat procesul penal intentat în baza art. 335 alin. (1¹) Cod penal, din motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală.

A fost respinsă ca fiind neîntemeiată acțiunea civilă.

2. Prima instanță a stabilit că Șchircă Svetlana *se învinuiește* că începând cu 18 iunie 2010 conform modificărilor înregistrate la Oficiul teritorial Ungheni a Camerei Înregistrării de Stat nr. 01 din 15 aprilie 2011, activând în calitate de administrator al SRL „Octa Dam” a cărei asociat devenise la 11 iunie 2010, adică fiind o persoană care gestionează o organizație comercială, având accesul în virtutea atribuțiilor de serviciu la ștampila și actele de evidență a persoanei juridice nominalizate, contrar pct. 7.3 lit. a), pct. 7.4 lit. a), d) ale statutului SRL „Octa Dam” care prevăd dreptul administratorului de efectuare a acțiunilor de gestionare a societății și obligațiunile de gestionare eficientă, diligență și loialitate în exercitarea atribuțiilor sale, din interese materiale și personale, a preluat facturile de expediție cu nr. EN 911238-911240, care conform răspunsului IFS pe r. Ungheni au fost livrate la 14 octombrie 2009 în adresa SRL „Octa Dam” și a introdus la 07 februarie 2012 în aceste acte oficiale date intenționat denaturate privind livrări de bunuri în sumă totală de 403740 lei în adresa SRL „Șico Dam”, persoană juridică la care începând cu 01 octombrie 2011 conform ordinului nr. 01 din 15 aprilie 2011, tot ea activa în calitate de director executiv și avea accesul la acte oficiale, inclusiv ștampila acestei întreprinderi. Ulterior, având drept temei juridic actele de strictă evidență falsificate Șchircă Svetlana a introdus în evidența

contabilă tranzacția nominalizată diminuând în proporții deosebit de mari activele persoanei juridice SRL „Octa Dam”.

Ca urmare a acțiunilor ilegale nominalizate ale lui Șchircă Svetlana, SRL „Octa Dam”, reprezentată de lichidatorul Mostovei Victor i-au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari în sumă de 403740 lei, fapt soldat cu urmări grave sub formă de intrarea în incapacitate de plată și intentarea procesului de insolvență la 28 mai 2012.

Aceste acțiuni ale lui Șchircă Svetlana au fost încadrate de către organele de urmărire penală în baza art. 335 alin. (1¹) Cod penal – *abuz de serviciu, adică folosirea intenționată a bunurilor unei organizații comerciale de către o persoană care o gestionează, în interes material și personal, soldată cu urmări grave.*

Tot, Șchircă Svetlana, la 07 februarie 2012, activând în calitate de administrator al SRL „Octa Dam”, din interese materiale și personale, a preluat facturile de expediție cu nr. EN 911238-911240, care conform răspunsului IFS pe r. Ungheni au fost livrate la 14 octombrie 2009 în adresa SRL „Octa Dam” și a introdus în aceste acte oficiale date intenționat denaturate privind livrări de bunuri în sumă totală de 403740 lei în adresa SRL „Șico Dam”, persoană juridică la care începând cu 01 octombrie 2011 conform ordinului nr. 01 din 15 aprilie 2011, tot ea activa în calitate de director executiv și avea accesul la acte oficiale, inclusiv ștampila acestei întreprinderi.

Ulterior, având drept temei juridic actele de strictă evidență falsificate Șchircă Svetlana a introdus în evidența contabilă tranzacția nominalizată diminuând în proporții mari activele persoanei juridice SRL „Octa Dam”.

Ca urmare a acțiunilor ilegale nominalizate ale lui Șchircă Svetlana, SRL „Octa Dam”, reprezentată de lichidatorul Mostovei Victor i-au fost cauzate daune în sumă de 403740 lei.

Aceste acțiuni ale lui Șchircă Svetlana au fost încadrate de către de către organele de urmărire penală în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal – *confeccionarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi, soldate cu daune în proporții mari intereselor publice și intereselor ocrotite de lege persoanelor fizice și juridice.*

3. Apel, în termen legal, a declarat procurorul în Procuratura r. Ungheni, Foros Dorin, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Șchircă Svetlana să fie recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 335 alin. (1¹) Cod penal la închisoare pe un termen de 4 ani, în penitenciar de tip semiînchis pentru femei.

Șchircă Svetlana să fie recunoscută vinovată în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal și să fie liberată de răspundere penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

În argumentarea apelului, acuzatorul de stat a invocat că, Șchircă Svetlana a fost pusă sub învinuire la 19 iulie 2016, ulterior modificărilor introduse la norma prevăzută de art. 335 și, reieșind din retroactivitatea legii penale mai blânde (art. 10 Cod penal), a fost făcută încadrarea juridică conform art. 335 alin. (1¹) Cod penal.

Din aceste considerente, argumentul instanței că la data comiterii infracțiunii nu era norma de drept penal prevăzută la art. 335 alin. (1¹) Cod penal este neîntemeiat.

Totodată, prima instanță nu a dat apreciere, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penal, probelor administrate pe ambele capete de acuzare, ea doar enunțându-le.

Cu referire la acuzarea adusă în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, apelantul a menționat că prima instanță a lăsat fără apreciere declarațiile martorului Șchircă Octavian din care rezultă că între SRL „Octadam” și SRL „Șico dam” nu a fost încheiată o astfel de tranzacție.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2021 a fost admis apelul, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Șchircă Svetlana a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 335 alin. (1) Cod penal la închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, a cărei executare a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de gestionarea întreprinderilor pe un termen de 2 ani.

Procesul penal pornit în privința lui Șchircă Svetlana în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal a fost încetat în baza art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal și 391 alin. (1) pct. 6) Cod procedură penală, deoarece a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost admisă acțiunea civilă și s-a dispus încasarea din contul lui Șchircă Svetlana în beneficiul SRL „Octa Dam” a prejudiciului material în sumă de 403740, 33 lei.

4.1. Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a statuat că prima instanță, eronat a apreciat probele, fără a ține seama de cerințele art. 101 Cod de procedură penală, și a constatat că:

Șchircă Svetlana începând cu 18 iunie 2010 conform modificărilor înregistrate la Oficiul teritorial Ungheni a Camerei Înregistrării de Stat nr. 01 din 15 aprilie 2011, activând în calitate de administrator al SRL „Octa Dam” a cărei asociat devenise la 11 iunie 2010, adică fiind o persoană care gestionează o organizație comercială, având accesul în virtutea atribuțiilor de serviciu la ștampila și actele de evidență a persoanei juridice nominalizate, contrar pct. 7.3 lit. a), pct. 7.4 lit. a), d) ale statutului SRL „Octa Dam” care prevăd dreptul administratorului de efectuare a acțiunilor de gestionare a societății și obligațiunile de gestionare eficientă, diligență și loialitate în exercitarea atribuțiilor sale, din interese materiale și personale, a preluat facturile de expediție cu nr. EN 911238-911240, care conform răspunsului IFS pe r. Ungheni au fost livrate la 14 octombrie 2009 în adresa SRL „Octa Dam” și a introdus la 07 februarie 2012 în aceste acte oficiale date intenționat denaturate privind livrări de bunuri în sumă totală de 403740 lei în adresa SRL „Șico Dam”, persoană juridică la care începând cu 01 octombrie 2011 conform ordinului nr. 01 din 15 aprilie 2011, tot ea activa în calitate de director executiv și avea accesul la acte oficiale, inclusiv ștampila acestei întreprinderi. Ulterior, având drept temei juridic actele de strictă evidență falsificate Șchircă Svetlana a introdus în evidența contabilă tranzacția nominalizată diminuând în proporții deosebit de mari activele persoanei juridice SRL „Octa Dam”.

Ca urmare a acțiunilor ilegale nominalizate ale lui Șchircă Svetlana, SRL „Octa Dam”, reprezentată de lichidatorul Mostovei Victor i-au fost cauzate daune în proporții deosebit de mari în sumă de 403740 lei, fapt soldat cu urmări grave sub

formă de intrarea în incapacitate de plată și intentarea procesului de insolvabilitate la 28 mai 2012.

Aceste acțiuni ale lui Șchircă Svetlana au fost încadrate de către instanța de apel în baza art. 335 alin. (1¹) Cod penal – *abuz de serviciu, adică folosirea intenționată a bunurilor unei organizații comerciale de către o persoană care o gestionează, în interes material și personal, soldată cu urmări grave.*

Tot, Șchircă Svetlana, la 07 februarie 2012, activând în calitate de administrator al SRL „Octa Dam”, din interese materiale și personale, a preluat facturile de expediție cu nr. EN 911238-911240, care conform răspunsului IFS pe r. Ungheni au fost livrate la 14 octombrie 2009 în adresa SRL „Octa Dam” și a introdus în aceste acte oficiale date intenționat denaturate privind livrări de bunuri în sumă totală de 403740 lei în adresa SRL „Șico Dam”, persoană juridică la care începând cu 01 octombrie 2011 conform ordinului nr. 01 din 15 aprilie 2011, tot ea activa în calitate de director executiv și avea accesul la acte oficiale, inclusiv ștampila acestei întreprinderi.

Ulterior, având drept temei juridic actele de strictă evidență falsificate Șchircă Svetlana a introdus în evidența contabilă tranzacția nominalizată diminuând în proporții mari activele persoanei juridice SRL „Octa Dam”.

Ca urmare a acțiunilor ilegale nominalizate ale lui Șchircă Svetlana, SRL „Octa Dam”, reprezentată de lichidatorul Mostovei Victor i-au fost cauzate daune în sumă de 403740 lei.

Aceste acțiuni ale lui Șchircă Svetlana au fost încadrate de către instanța de apel în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal – *confeccionarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi, soldate cu daune în proporții mari intereselor publice și intereselor ocrotite de lege persoanelor fizice și juridice.*

Instanța de apel, reaudiind inculpata, reprezentantul părții vătămate și martorii Moraru Octavian și Lupșaco Svetlana precum și cercetând suplimentar copia contractului de credit din 08 aprilie 2010 încheiat între BC „Banca Socială” SA și SRL „Octa Dam”, hotărârea Curții de Apel Bălți din 17 decembrie 2012, încheierea Curții de Apel Bălți din 23 septembrie 2013, facturile de expediție cu nr. EN 911238-911240 din 07 februarie 2012, registrul de ordine a SRL „Șico dam”, decizia privind înregistrarea modificărilor din 18 iunie 2010 eliberată de Oficiul teritorial Ungheni și răspunsurile IFS r. Ungheni nr. 95-03-11/2407 din 15 aprilie 2016, nr. 95-03-11/2567 din 26 aprilie 2016, a conchis că vinovăția lui Șchircă Svetlana a fost confirmată pe deplin, iar declarațiile inculpatei poartă un caracter declarativ.

În continuare, cu referire la învinuirea adusă în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, instanța de apel a indicat că în cazul prevăzut de art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală se adoptă sentință de încetare a procesului penal, dacă există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Art. 53 lit. g) Cod penal prevede că, *persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componentei de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazurile: prescripției de tragere la răspundere penală.*

Conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, *persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii a expirat termenul de 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.*

De asemenea infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, prevede pedeapsă sub formă de amendă în mărime de la 550 la 950 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 5 ani, astfel, atribuindu-se la categoria infracțiunilor ușoare.

În conformitate cu art. 389 alin. (1) Cod de procedură penală, *sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată.*

Totodată, potrivit art. 389 alin. (4), pct. 3) Cod de procedură penală, *sentința de condamnare se adoptă, fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art.57 și 58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art. 93 Cod penal sau al expirării termenului de prescripție.*

În virtutea celor expuse, instanța de apel a constatat necesitatea liberării de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală prevăzut de art. 60 Cod penal.

Prescripția tragerii la răspundere penală reprezintă un tip de liberare de răspundere penală pentru o infracțiune datorită trecerii, în anumite condiții, a unui anumit interval de timp de la data săvârșirii ei.

Justificarea prescripției este strâns legată de rațiunea represiunii penale și, de aceea, după trecerea unui timp îndelungat de la săvârșirea infracțiunii, aplicarea devine inefficientă în raport cu scopul pedepsei penale. Prevenția generală nu se mai realizează fiindcă rezonanța socială a faptei scade considerabil, iar infractorul, asupra căruia planează tot timpul amenințarea pedepsei, se poate îndepărta.

Concomitent cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală se stinge și dreptul statului de a stabili răspunderea penală și de a aplica pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea comisă, stingându-se totodată și obligația infractorului de a mai suporta consecințele săvârșirii infracțiuni (răspunderea penală).

Constatând intervenirea prescripției, organul de drept va dispune neînceperea urmăririi penale, încetarea urmăririi penale sau încetarea procesului penal. Verificarea împlinirii termenului de prescripție este anterioară oricărui examen al fondului, dar prescripția poate fi invocată în tot cursul procesului penal, instanța fiind datoare să o constate din oficiu.

Astfel, fapta prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal a fost comisă la 07 februarie 2012, prin urmare, din ziua săvârșirii infracțiunii, au expirat mai mult de 5 (cinci) ani, temei care atrage necesitatea de a înceta procesul penal intentat în baza acestui articol în privința lui Șchircă Svetlana, cu liberarea de răspundere penală pe motivul expirării termenului tragerii la răspundere penală.

Privitor la capătul de acuzare adus în baza art. 335 alin. (1¹) Cod penal, instanța de apel a reiterat că, la data comiterii infracțiunii, acțiunile inculpatei erau calificate conform art. 335 alin. (3) lit. b) Cod penal și se sancționa cu închisoare de la 3 la 7 ani.

Ulterior, prin Legea 326 din 23 decembrie 2013 a fost introdus un alineat nou, adică art. 335 alin. 1¹ Cod penal, care incriminează *acțiunile prevăzute la alin. (1) soldate cu urmări grave* și care se sancționează cu închisoare de la 2 la 6 ani.

Astfel, cele indicate de prima instanță în sentință sunt nefondate, or inculpata a fost pusă sub învinuire la 19 iulie 2016, adică ulterior după ce art. 335 a fost modificat, legea penală nouă fiind mai blândă, iar Șchircă Svetlana nu putea fi pusă sub învinuire în baza art. 335 alin. (3) lit. b) Cod penal.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel luând în considerație caracterul și gradul pericolului social și prejudiciabil al infracțiunilor săvârșite, personalitatea inculpatei care nu și-a conștientizat vina și nu se căiește, de lipsa circumstanțelor atenuante și agravante, a considerat că scopurile prevăzute de alin. (2) art. 61 Cod penal, vor fi atinse doar prin aplicarea pedepsei cu închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, a cărei executarea urmează a fi suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de gestionarea întreprinderilor pe un termen de 2 ani.

De asemenea, potrivit art. 387 Cod procedură penală, *odată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.*

În cadrul ședinței de judecată reprezentantul părții vătămate Mostovei Victor, a înaintat acțiune civilă în procesul penal, solicitând încasarea din contul inculpatei Șchircă Svetlana în beneficiul SRL „Octa Dam” a prejudiciului material în mărime de 403740, 33 lei.

În acest sens, a fost reținut că potrivit prevederilor art. 219 Cod de procedură penală, *acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia. Persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot intenta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin: 1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală; 2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității, aspectului comercial, precum și repararea bunurilor deteriorate; 3) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de legea penală. Prejudiciul material se consideră legat de săvârșirea acțiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru: tratamentul părții vătămate și îngrijirea acesteia; înmormântarea părții vătămate; plata sumelor de asigurare, indemnizațiilor și pensiilor; executarea contractului de depozit al bunurilor. La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.*

Luând în considerație că în cadrul ședinței de judecată a fost confirmată cu certitudine vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunilor incriminate, corespunzător cerința reprezentantul părții vătămate Mostovei Victor privind încasarea de la Șchircă Svetlana Mihail, prejudiciul material în mărime de 403740, 33 lei, a fost admisă în volum deplin.

5. Recurs ordinar declară inculpata Șchircă Svetlana, care invocând existența erorilor de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 14) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei și dispunerea achitării pe ambele capete de acuzare pe motiv că lipsesc elementele infracțiunii.

În motivarea recursului, titularul indică că:

- instanța de apel a condamnat inculpata fără a ține cont de faptul că lipsesc probe pertinente, concludente, veridice și utile ce ar proba învinuirile aduse;

- nu s-a ținut cont de faptul că sintagma *soldate cu urmări grave* a fost declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 24 din 17 octombrie 2019;

- acuzarea a indicat în învinuire că *s-a folosit de bunurile organizației*, fără a indica acțiunea prin care se realizează latura obiectivă a componenței de infracțiune prevăzută de art. 335 Cod penal, la momentul presupus a săvârșirii ei;

- instanța de apel a omis să se expună dacă a fost realizată latura subiectivă în situația în care inculpata nu a obținut un profit pentru sine sau alte persoane;

- motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, or în partea descriptivă se face referire la învinuirea adusă în baza art. 335 alin. (1¹) Cod penal pe când în dispozitiv Șchircă Svetlana se recunoaște vinovată și se condamnă în baza art. 335 alin. (1) Cod penal;

- instanța de apel nu a motivat soluția de condamnare la pedeapsă cu închisoare pentru comiterea infracțiunii mai puțin grave (art. 335 alin. (1) Cod penal) cât și a omis să se expună asupra liberării de răspundere penală, fiind prescris termenul de tragere la răspundere penală.

6. În corespundere cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, referință depune procurorul, solicitând admiterea recursului și trimiterea acestuia pentru judecare în Colegiul Penal lărgit deoarece este prezentă eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

7. Titularul recursului ordinar s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a depus cererea în termen.

8. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În continuare, reieșind din jurisprudența națională și cea a CtEDO, se menționează că dacă se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, hotărârea acesteia urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, or eroarea de drept admisă în cadrul unei proceduri precedente, afectează echitatea procedurii și instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură admisă de instanțele ierarhic-inferioare, în caz contrar, art. 6 CoEDO este încălcat (hotărârea CtEDO *Leoni versus Italia*).

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, *judecând recursul împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.*

Totodată, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală stipulează că, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.*

Din conținutul cererii de recurs rezultă că titularul invocă prezența erorilor de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 14) Cod de procedură penală – *motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii și Curtea Constituțională a recunoscut neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă.*

Analizând hotărârea instanței de apel, prin prisma argumentelor recurentului, Colegiul penal lărgit găsește întemeiat recursul și consideră de a puncta, inclusiv prin prisma art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, că:

a) **motivarea soluției adoptate de instanța de apel pe ambele capete de acuzare contrazice dispozitivul hotărârii adoptate și hotărârea instanței de apel cuprinde o motivare generală, contradictorie și confuză.**

La acest capitol Colegiul enunță că, în lumina jurisprudenței CtEDO, hotărârea instanței trebuie să cuprindă, ca o garanție a caracterului echitabil al procedurii judiciare și al respectării dreptului la apărare al părților, motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile/apărările părților (hotărârea CtEDO *Perez versus Franța*). Astfel, dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de proba sau cel puțin de a le aprecia (hotărârea CtEDO *Achina versus Romania*). Singura garanție că instanță a analizat susținerile părților, argumentele și probele administrate o reprezintă motivarea hotărârii judecătorești (hotărârea CtEDO *Fomin versus Republica Moldova*).

Tot aici, Colegiul, reieșind din jurisprudența națională constantă, reține că dispozitivul hotărârii se întocmește în conformitate cu prevederile art. 395, 398 și 417 Cod de procedură penală. El este o parte esențială a hotărârii și reprezintă ceea ce instanța a adoptat și pronunțat, fiind necesar ca acesta să coreleze cu motivarea soluției, să fie concis, explicit și categoric.

Prin urmare, motivarea unei hotărâri trebuie să fie clară și precisă și să conducă în mod logic și convingător la soluția din dispozitiv, or considerentele hotărârii reprezintă explicarea soluției din dispozitiv.

De asemenea, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Prin urmare, motivarea unei hotărâri trebuie să fie clară și precisă și să conducă în mod logic și convingător la soluția din dispozitiv, or considerentele hotărârii reprezintă explicarea soluției din dispozitiv.

Relevant este de specificat în acest context și că, hotărârea instanței de apel, trebuie să cuprindă motivele adoptării soluției date (art. 417 Cod de procedură penală).

La caz, cele relatate supra nu au fost respectate, or în partea descriptivă a deciziei se indică că inculpata a comis infracțiunea prevăzută de art. 335 alin. (1¹) Cod penal și prin prisma acesteia se motivează confirmarea vinovăției și

individualizarea pedepsei (a se vedea în acest sens pct. 8, 12 și 13 a hotărârii recurate), ca în dispozitivul deciziei să hotărască că „Se recunoaște vinovată Șchircă Svetlana de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 335 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de gestionarea întreprinderilor pe un termen de 2 ani. În conformitate cu art. 90 alin. (1) Cod penal, a suspenda condiționat executarea pedepsei pe un termen de probațiune de 2 (doi) ani.”.

Așadar, inculpata a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza unei învinuiri ce nu a fost obiect de judecare și în privința căreia nici părțile și nici instanța de apel nu s-au expus (art. 335 alin. (1) Cod penal).

Mai mult, instanța de apel a omis să indice și să expună motivele pentru modificarea învinuirii, așa cum cer prevederile art. 385 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, desigur dacă o asemenea acțiune a avut loc, așa cum nu s-a expus în nici un mod asupra afirmației apărării că sintagma *soldate cu urmări grave* a fost declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 24 din 17 octombrie 2019 (a se vedea procesul-verbal al ședinței de judecată (f.d. 156, vol. III)).

O altă motivare contradictorie, rezidă și din faptul că instanța de apel, cu referire la capătul de acuzare adus în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal, în partea descriptivă a deciziei a descris fapta criminală considerată ca fiind dovedită și a făcut încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei, concluzionând că „...vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal este dovedită pe deplin...” (a se vedea în acest sens pct. 12 a hotărârii recurate) și că „..., potrivit art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art. 57 și 58 Cod penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art. 93 Cod penal sau al expirării termenului de prescripție.” (a se vedea în acest sens pct. 13 a hotărârii recurate), ca în dispozitiv să indice deja că „Procesul penal pornit în privința lui Șchircă Svetlana în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal se încetează în baza art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal și 391 alin. (1) pct. 6) Cod procedură penală, deoarece a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.”.

Astfel, chiar dacă a fost adoptată și pronunțată o hotărâre de încetare pe capătul de învinuire adus în baza art. 361 alin. (2) lit. d) Cod penal în legătură cu intervenirea prescripției (soluție ce poate fi adoptată numai în situația în care inculpata recunoaște vina și solicită încetarea procesului), instanța de apel, în partea descriptivă a deciziei, s-a călăuzit de art. 394 alin. (1) pct. 1), 3) și 5) Cod de procedură penală, prevederi ce sunt aplicabile hotărârii de condamnare.

Totodată, soluția adoptată de instanța de apel, pe acest capăt de acuzare, nu corespunde nici prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală potrivit cărora *hotărârea de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazul expirării termenului de prescripție*, or, deși, în partea descriptivă a hotărârii a fost reținută vinovăția inculpatei, în partea dispozitivă a actului judecătoresc, nu se regăsește mențiunea privind constatarea că Șchircă Svetlana se recunoaște vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 361 alin. (1) lit. d) Cod penal, fiind indicat doar că procesul penal intentat în

privința acestea se încetează, cu liberarea de răspundere penală, în legătură cu expirarea termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

De asemenea, instanța de recurs ține să consemneze că instanța de apel printr-o frază generală a statuat că „*Colegiul penal consideră că vinovăția inculpatei, în comiterea infracțiunilor imputate, este pe deplin dovedită și de următoarea sistemă de probe și documente, cum ar fi:...*” (a se vedea în acest sens pct. 12 a hotărârii recurate), fără a se pronunța motivat care din ele constată existența infracțiunilor reținute în seama lui Șchircă Svetlana, la identificarea făptuitoarei, la constatarea vinovăției acesteia, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

b) instanța de apel, adoptând o nouă hotărâre, nu a acordat deplină eficiență prevederilor legale transpuse în dispoziția art. 100 alin. (4) și art. 101 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 101 Cod de procedură penală *fiecare probă administrată de părți trebuie să fie verificată și apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și că nici o probă nu are o valoare dinainte stabilită pentru organul de urmărire penală sau instanța de judecată.*

În sensul celor constatate, Colegiul evidențiază că, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă. Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor și ea poate avea loc doar prin aplicarea procedurilor probatorii prevăzute de normele de procedură penală și se efectuează la toate fazele procesului penal. Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor. Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, deoarece întregul volum de muncă depus de către organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se finalizează prin soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Mai mult, justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces.

Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate din punct de vedere al coroborării lor, după veridicitate, relevanța, concludența și utilitatea acestora. Doar simpla enumerare a probelor, fără coroborarea lor, nu reprezintă efectuarea procesului de apreciere a probelor, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, iar hotărârea este bazată pe presupuneri, fără a se face o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor, a legăturii dintre ele.

Contrar celor relatate mai sus, la caz, instanța de apel nu a făcut o coroborare între probele administrate, ea doar le-a enumerat și a descris conținutul acestora (a se vedea în acest sens pct. 9, 10 și 12 a hotărârii recurate), fără a indica care din ele contrazic versiunea susținută în apărare precum și care din ele au dus la

formarea concluziei de condamnare a lui Șchircă Svetlana pe ambele capete de acuzare aduse.

Mai mult, nu a fost efectuată o analiză amplă, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității fiecărei probe în particular, precum și în ansamblu, prin coroborare, efectuând o analiză și motivare neconvingătoare a concluziilor sale, deviind astfel de la cerințele prevăzute de art. 384-397 Cod de procedură penală.

Prin urmare, statuările instanței ierarhic-inferioare nu pot fi considerate ca corespunzând exigențelor legale, constatându-se erorile de drept arătate de recurent și acestea nu permit preluarea concluziilor instanței de apel, ducând la desființarea deciziei, or erorile de drept arătate supra nu pot fi înlăturate de instanța de recurs, ultima ne fiind abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a adoptat și motivat o soluție ce contravine prevederilor procesual-penale.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de către inculpata Șchircă Svetlana, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2021 în cauza penală privind-o pe **Șchircă Svetlana XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 29 iulie 2022.

Președinte

TOMA Nadejda

Judecători

CATAN Liliana

GUZUN Ion

BOICO Victor

PLĂMĂDEALĂ Ghenadie